

הלכות מכירה פרק ט

א. המוכר להקדש, ואמר לו הגזבר בכמה אתה מוכר חפץ זה, ואמר בעשרה אפלו היה שווה מאה פיון שאמר בעשרה, אינו יכול לחזור בו: שהאמירה לגבוה כמסירה להדיוט.

ב. הגזבר שקנה להקדש, או שמכר ההקדש ידו על העליונה. פיצד: נתן דמים שלהקדש, אף על פי שלא משך הפרות אם הוקרו, קנה כדין תורה; ואם הוזלו הפרות, חוזר, שהרי לא משך, ולא יהיה כוח הדיוט חמור מכוח הקדש.

ג. וכן אם מכר חפץ שלהקדש, ומשכו הלוקח ולא נתן דמים, והוזל החפץ קנה, שלא יהיה כוח הדיוט חמור מכוח הקדש. ואם הוקר החפץ חוזר בו, שהרי לא לקח הגזבר דמים, וההקדש אינו נקנה אלא בפספ, שנאמר "ונתן את-הפספ, וקם לו" (ראה ויקרא כז, יט; ויקרא כז, כג); ואין הגזבר חייב לקבל מי שפרע.

ד. נכסי יתומים קטנים, הרי הן כהקדש. פיצד: יתומים שמכרו פרות ונמשכו מהן הפרות, ועדין לא לקחו הדמים, והוקרו הפרות חוזרין בהן, שאין נכסי יתומים נקנין אלא בפספ כהקדש; הוזלו הפרות, לא יהיה כוח הדיוט יתר מכוחן. וכן אם לקחו הדמים, ועדין לא נמשכו פרותיהן, והוקרו חוזרין כשאר ההדיוטות.

ה. אבל אם הוזלו הפרות, ורצו הלוקחות לחזור חוזרין ומקבלין מי שפרע, כדינם עם שאר העם: שאם נחייב אותם לקח הפרות כדין תורה הרי זו רעה ליתומים, שאם יהיה דינם כך, כשיצטרכו למכור, לא ימצאו מי שיתן להם דמים.

ו. וכן יתומים שלקחו פרות, ומשכו הפרות ולא נתנו הדמים, והוקרו לא יהיה כוח הדיוט גדול מכוחן. ואם הוזלו הפרות, אינן חוזרין שזו רעה להם: כשיצטרכו לקנות פרות, לא ימצאו מי שימכר להם.

ז. נתנו הדמים ולא משכו הפרות, והוזלו הפרות חוזרין: לא יהיה כוח הדיוט חמור מהן. הוקרו אם רצו המוכרים לחזור בהן, חוזרין ומקבלין מי שפרע: שאם יהיה דינם שיקנו בנתינת המעות יאמר להם המוכר נשרפו הפרות שלקחתם או אבדו באנס, וכבר נעשו ברשותכם משעת נתינת המעות.

ח. בארבעה פרקים בשנה, העמידו דבריהם על דין תורה בבשר, מפני שהעם כלן צריכין לבשר; ואלו הן ערב יום טוב האחרון שלחג, וערב יום טוב הראשון שלפסח, וערב העצרת, וערב ראש השנה.

ט. פיצד: היה לטבח שור, אפלו שווה מאה דינר, ולקח דינר אחד מן הלוקח כדי לתן לו בשר כשישחט, ולא נתקבצו לו כל דמי השור אינו יכול לחזור בו, אלא משחיתין את הטבח בעל כרחו, וכופין אותו לשחט ולתן הבשר ללוקח; לפיכך אם מת השור, מת ברשות הלוקח.